

Åpningstale ved Nils Aas Kunstverksted 27. mai 2017

Forfatter Eivind Hofstad Evjemo leser tekst inspirert av Håkon Blekens malerier i forbindelse med utstillingen:
HÅKON BLEKEN i Nils Aas Kunstverksted.

Teksten i sin helhet:

Vårlyset den gang du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstuen og gråt, uten å tenke på dette lyset; du så ikke hvordan det bleknet åkrene bak fjøset, la ikke merke til det som reiste seg langs husveggene i mørke bed, det som spirte i buskaset under syrinene, det som var sprekkeferdig av liv og ville ut, nei, du tenkte på dyret som hadde blitt funnet, med buken flerret åpen, med ødelagte ører, med øynene pirket ut. Vårlyset den gang du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstuen og gråt, uten å tenkte på dette lyset, nei, du så for deg dagen da dyret kom, du hadde fornemmet den håpløse, tårefulle avskjeden på den andre siden, der et jentebarn måtte gi slipp, du så for deg dyret, etter at du hadde sluppet det ned på gulvet, måten det inntok rommet ditt med en varsom, tilbaketrukket nysgjerrighet, som om det ikke ville utfordre autoritetene, men respektere at det tilhørte de som sto nederst. Vårlyset den gang du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstuen og gråt, uten å tenke på dette lyset, nei, du tenkte på dyret som hadde vokst i din nærhet, som hadde gått lengre og lengre vekk fra huset etter hvert som tryggheten ble større, men alltid kom hjem mot kvelden. Vårlyset den gang du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstuen og gråt, men uten at du tenkte på dette lyset, hvordan det steg inn i deg, foldet seg rundt kaffekoppene på kjøkkenbordet der de voksne satt, rundt de gjenglemte, vilkårlig utslengte hagelekene på plenen, tornene på rosestilkene sådd av en dame for lengst død. Vårlyset den gang du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstuen og gråt, men uten at du tenkte på dette lyset, hvordan det steg inn i deg, nei, du tenkte på at de voksne hadde advart deg, om døden, om sykdommen, som kunne ramme et dyr av en slik letthet, når det havnet på et lovløst sted som dette, der dyr står i kjetting, der alt må kjempe for liv. Vårlyset den gang du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstuen og gråt, men uten å tenke på dette lyset, men på dyret som dere hadde forsøkt å lokke inn, først med din egen stemmen, så med din mors stemme, så med din fars stemme, så igjen med din egen – du ropte inn i skogen, du ropte inn i skogen – men den kom ikke hjem, den kom ikke hjem. Vårlyset den gangen du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstua, men uten å tenkte på dette vårlyset, nei, vårlyset bare var der, som noe basalt, noe uskillbart fra alt det andre du bare levde i, enten det var i vinden, i lukten av poteter, eller i lyden av din far som gikk i trappene, på vei til å legge seg for kvelden. Vårlyset den gangen du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstua og tenkte på alt annet enn vårlyset over gårdens

åkrer, som la seg i strimler utover låvegulvet, traff de nyfødte kalvene som vinglet på ustøe bein, med små, utrente pupiller og fødselsblod stivnet i pelsen. Vårlyset den gangen du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstua og tenkte på alt annet enn vårlyset, da din mor plutselig kom ut på trappa og ropte på deg ved navn, og noe i ditt indre brått ble satt i bevegelse, som et geværskudd sprer en reinsdyrsflokk, og der ingen av dyrene, selv ikke hannene som har senket sine gevir, pumpet full av adrenalin, registrerer at ett dyr blir liggende igjen i mosen, skilt ut fra mødrene og fedrene, det ligger blødende, dampende og skal aldri reise seg igjen, slik noe i oss alle blir liggende igjen, i bleke, ubestemmelige lys, på nattsvarte øyer, i ansamlingen av døde humler på et feiebrett i en hytte. Vårlyset den gangen du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstua og tenkte på alt annet enn dette vårlyset, men på dyret du hadde mistet, som gjennom sitt stille væren hadde åpnet dyp i deg som nå ble borte. Dyp som du siden bare kunne fornemme, som noe som blir igjen når alt du visste og hadde språk for var brukt opp: det som var igjen når du hadde sagt alt du visste om dyret, det som ble igjen når du hadde malt alle portretter du kunne og landskapene du hadde sett dyret i, det som ble igjen når ingen lenger kunne gjengi måten dyret inntok rommet ditt med en varsom, tilbaketrukket nysgjerrighet, som om det ikke ville utfordre autoritetene. Vårlyset den gangen du var ung og sto utrøstelig utenfor kjellerstua og tenkte på alt annet enn dette vårlyset, da din mor plutselig kom ut og ropte på deg og du innså at noen fremdeles kjente deg, at du hadde mennesker som kalte på deg, som elsket deg og ønsket å trøste deg. Men lenge etter, når alt dette blir borte, dyrets kropp og mammaenes rop, når verdener av liv igjen blir stilt bak sjikt etter sjikt av tid, står bare vårlyset igjen som en stille markør i kjøkkenvinduet, alltid klar til å omfavne maleren med sin grenseløse, livgivende tomhet.